

FEIZ HA BREIZ

kannad miziek ar Vretoned

EUR C'HILAOUIENN VEO EUS HON OALIED BREIZAT

...*Feiz ha Breiz*, bez e vo evel eur c'hlaouenn veo eus hon oaled breizat », a skriv d'eomp unan eus hor c'hen-vroiz yaouank, aet du hont war harzou Bro-C'hall !

Ar c'homzou-se a zo eun testeni birvidik eus karan-ter hor soudarded ha martoloded, evit Breiz hag ar bre-zoneg.

Diskouez a reont, e fell d'ezo e chomfe a zav banniel beo Breiz, daoust d'an amzeriou garo-man ! O youl eo, hoc'h hini eo ivez. Ober a raimp pep tra evit kas *Feiz ha Breiz* en dro atao.

Met hon nerz-kalon, hor bolontez, hon emgleo vat n'eo ket a-walc'h, lennerien geiz !

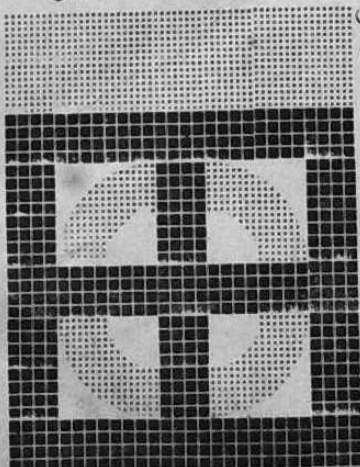
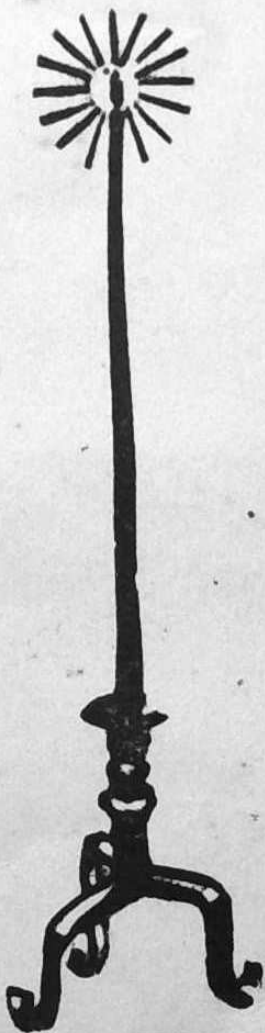
Frederik II, roue 'r Prus, a lavare e oa red kaout tri dra evit ober ar brezel : da genta : *arc'hant* ; da eil : *arc'hant* ; da drede : *arc'hant* !

Feiz ha Breiz, kennebeut, n'hell ket siouaz, tremen hep an *tri dra-se*, evit gellout mont en dro. Ennoch c'houi, lennerien chomet er gêr, eo e lakomp hor fizias evit rei skoazell d'eomp war ar poent-se. Goulenn a reomp ouzoc'h gant fin ar bloaz-man :

Kas eur prof bennak da gef *Feiz ha Breiz*, ouspenn priz ho koumanant.

Ma n'hellit ket hen ober, klaskit d'eomp da vihana eul lenner all bennak. An dra-se n'eo ket dies, hag a zo diouz ho kalloud Sonjit 'ta er re ac'hamomp a zo du-hont er trancheou, hag a gav tro daoust d'ezo da veza c' mesk an danger, ar fank hag ar yennienn, da labourat a-du gant *Feiz ha Breiz* ! va, da gas skridou d'eomp !

(*da genderc'hel en tu all*)

Kerzu 1939

FEIZ HA BREIZ RENET GANT AN AO. PERROT

KOUMANANCHOU DIOUZ AR BLOAZ :

Breiz : 15 lur. — Frans ha broiou stag outi : 18 lur.
Evid ar re a zo e diavéz bro : 20 lur.
Koumanantchou a enor : 20 lur
Kasit ho koumanchou, dre chek-post da : M. L'ADMINISTRATEUR DE « FEIZ HA BREIZ », SCRIGNAC, (Ministère).
C. C. 21.802 - Rennes.
Ar re a gemer 5 *Feiz ha Breiz* er miz, da nebeuta, o devez *Feiz ha Breiz* edoug ar bloaz evit 12 lur ar pez.

Len ha studia :

LA LANGUE BRETONNE en 40 leçons, gant F. VALLÉE (Prudhomme, Sant-Brieg)	15 fr.
GERIADURIG BREZONEK GALLEK, gant ERNAULT (Prudhomme)	18 fr.
GRAND DICTIONNAIRE FRANÇAIS-BRETON, gant VALLÉE (Imprimerie Commerciale, Roazon)....	75 fr.
LES MOTS FRANÇAIS ET BRETONS CLASSÉS D'APRÈS LE SENS, gant VALLÉE (levr I)	10 fr.
JAFRENOU, Ti (An Oaled), Kerhaez (levr II)....	12 fr.
NOTENNOU DIWAR-BENN AR GELTELD (e ti VALLÉE, 37, rue St-Benoit, St-Brieg) hep gériadur Pep levrenn gant gériadur	3 fr.
SKELTA SEGOBRANI (e ti VALLÉE), pep levrenn.....	8 fr.

!e'ez nerz-kalon, pebez kentel a ro d'eomp ar Vretoned yaouank-se ! Daoust ha n'omp ket gouest. — ni hag a zo brao d'eomp c'hoaz chom er ger, — da rei tro da *Feiz ha Breiz* da genderc'hel gant e hent ?

Pe neuze pe seurt barnedigez a c'hello dougen warnomp hor c'henvroiz aet pell diouz ar vro, dindan an armou ? Pe seurt digarez a roimp d'ezo ? Sonjit eun tam-mig en dra-se, mar plij ! Tro gaer hoc'h eus breman da ziskouez e karit e gwirionez, evel ma livirit, ho Preiz hag ho Brezoneg.

Bennoz Doue d'eo'h en hano Breiz hag he yez !

Feiz ha Breiz a zo moulet breman e ti Moulerez Bro-I eon Landerne (perc'hen Herri Caouissin) gwechall moulerez Desmoulins, an hini a voije kement a Leoriou brezonek

75th bloavez

Nnn 12

Miz Kerzu 1939

FEIZ HA BREIZ

AL LIZER MEUR

SUMMI PONTIFICATUS

Rei a reomp aman warlerc'h, pennadoù pouezusa lizer meur kenta ar Pab PIUS XII. pouskrivet gant an Castel Gandolfo, d'an 20 a vis here 1939.

Endra ma stagomp gant al lizer-man e tigouez ga-neomp ar c'helou doanuis meurbed ema dijadennet korventenn skrijus ar brezel, daoust pegement hon eus poaniet d'he fellaat hag hor pluenn a venn chom a-zav pa lakomp hor spered da boueza war drubuilhou kement all a dud a veve, kel laouen ha tra, en o ès. dec'h c'hoaz, e kreiz dousder o ziegeziou sioul. Ya ! estlammus eo peger gwasket eo hor c'halon pa bouezomp war ar gasoni hag an torfejou a ziouano en irvi a vezo digoret gant beg ar c'hleze !

Breman, p'emaer er gwask, e weler pebez fazi eo bet chom hep heulia al lezenn gristen. War ar gevier hag ar brezel graet d'an Iliz ez eus savet frouez ker put, ma 'z eo a-walc'h sellet outo evit gwelet anat pebez droug spontus a zo deuet da heul ar gevier hag ar brezel-se !

An eur ma vezer difaziet a-grenn, evelse, a zo eun eur a c'hras ha tremen an Aotrou (Exod XII. II.). Pa lavato Hor Zalver : *War an treujou emañ o skei* (Apoc. III, 20) doriou a zo hag a zigoro hag a vije bet chomet prenet anez an dra-ze.

Skrivet eo an Aviel, ec'h an em skignas an denval-

jenn war an douar a-bez, pa voe staget Jezuz ouz ar groaz (Matth., XXVII, 45) : skeudenn skrijus hounnez eus ar pezh a zo bet digouezet hag a zigoue atao er eperejou, pa vezont ken dallet gant al lorc'h, ma venont beva ha lakat Stadou, d'o heul, da veva evel ma ne vije na Salver, na Doue ebet.

Diouz ma vezent hervez pe a-eneb gourc'hemennou Doue eo e varned gwechall an oberou, ar re a raed e-vid ar mad an-unan koulz hag ar re a raed evit mad an holl.

Siouaz ! n'eo ket evelse eo ema an traou ken !

Ar geennadurez villiget a venn tremen heb ober ano, e nep lec'h, eus a Vestr an nenv hag an douar, dre m'en em skign a lak an den, an tiegez hag ar Stad da goll tamm ha tamm doujans Doue ha da bellaat, a-nebeudou, diouz kelennadurez an Iliz hag arabad beza souezet, neuze, ma weler, war dal broiou hag a zo bet broiou eus ar re gristena gwechall, merkou sklêr haganat int kouezet e breinadurez heugus ha spegus ar bayaned : *an denvalijenn a deus endra ma staged Jezuz ouz ar groaz* (Brev. Rom., Parascév., Respons. IV).

—o—

Iliz ar C'hrist, hag a zo furnez an Aotrou Doue ouz he hentcha, hep ehan, ne c'hell klask, na ne glask diskar, na disprijout, e nep doare, ar pezh a zikenvela ar poblou an eil diouz eben hag a viron gant evez. lorc'h ha doujans, dre ma teu d'ezo, na petra 'ta, digant o zud koz. Ar pezh a glask eo lakaat an dud holl da veza unanet, a galon, e Doue, ha nann da veza henvel, en diavêz, diwar c'horre, ar pezh o diskarfe kentoc'h eged o c'hrenfaat.

Ar poblou o deus pep hini he zroadurez ha pa vez gwirziou an droadurez-se sanket betek boutedenn zounna kef ar ouenn, pa ne nac'her nak e teuer eus a Zoue, nak e tleer distrei da Zoue, an Iliz a wel gant dudi hag a harp gant he daouarn a vamm kement tra a venner ober, hervez ar reiz hag ar furnez evit he lakaat da greski ha da vleunia.

Diskouezet he deus meur a wech eo al lezenn-se ar steredenn a dle ren kement hini a venn labourat eviti dre ar bed holl.

...Ar re a deu en Iliz eta, ne vern eus pe ouenn e teuent ha ne vern pe yez a gomzont a dle gouzout o deus o gwirioù a vab koulz hag ar re all e ti an Aotrou Doue, el lec'h ma ren lezenn ha peoc'h ar C'hrist.

Evit diskouez, sklêr hag anat d'an holl, e klaskomp rei da bep pobl beleien ganet en he zouez ha barrek da ober evel m'eo dleet ar gefridi fiziet enno ha tamm ha tamm e teuimp hag e roimp zoken da bep pobl eskibien tennet eus a douez he beleien.

Evit diskouez, en diavêz, menozioù dounna hor c'hallon, hon eus dibabet gouel ar C'hrist-Roue, evit sevel, war bez prins an Ebestel, da garg uhel an Eskibien, daouzek beleg, kemeret hini aman, hini a-hont, etouez ar poblou pe ar rummadou poblou dishenvela a oufed gwelet

PIUS XII.

—o—

Goude komzou ker sklêr, o koueza eus a gen uhel, piou ne garfe en em ziouall ha diouall ar re a zo dindannon, diouz ar geennadurez a ra kement a zroug o nac'h gwirioù Doue ha re an Iliz?

Goude ar gerioù a zoujans en deus ar Pab evit holl yezou ar bed, daoust ha kavet e vezo c'hoaz kristenien e Breiz-Izel hag e lec'h bale ouz sklerder ar steredenn lugernus a sked a-uz kador sant Per a gers ouz skleur eur c'houlouenn vogedus da ober eul labour milliget gant an Aotrou Doue ha gant an dud?

Breiziz

---

war Linenn an Tan

Bep miz ec'h embannimp ar c'heleier a gas d'eomp eus ar « front » hor c'henlabourer R. V. aet din dan an armou evel kalz a Vretoned all :

SECTEUR POSTAL ..., 18-10-39.— Disul da hanter-noz ez eus savet diapaç'h. An Alamaned a bourchase eun emgann hag e oa aon ne teujent dre zoutar al Luxembourg. Setu m'hon eus ranket sevel a douez hor gwel plouz evit mont d'hon trancheou. Goude eo deut ar glao da goueza noz-deiz ha pa vije hon treid gleb en hor boutou, ne vije ket kalz a galon da skriva.

...Ne ya ket gwelloc'h an traou ! Emaomp breman en hon trancheou, ha glao bras o koueza ! Epad an noz n'eo ket dihanet hag an douar distremptet a zizac'h hep ehan en hon douarenn. A drugare Doue emamp tost d'ar gar, ha d'eun ostaleri ; enno hon eus tremenet an noz war bouez div eur ged dirag an trancheou.

En hon toull a « voltigeur » (pe hano rei d'an draze e brezoneg?) e skrivan war va daoulin.

Disul en em zantemp eürus. Evit ar wech kenta e oa lösket ganeomp ar vintinvez en he hed da ziskuiza.

Evit ar wech kenta oc'h ober eur miz ! Beteg-heñ n'hon dije nemet just amzer da vont d'an oferenn.

D'an abardaez-noz, goude koan, evel ma vije lavaret ar chapeled bemdez, da zeiz eur e oan o vont warzu an iliz, da ober eun tamm pedenn, met setu, eur wech

digouezet er penn-laez d'ar vourc'h, ma klevan kan en eur c'harr-di. Harpa 'ran ha selaou, hag e welan tud bodet en diabarz hag e toull an nor. Ar chapeled 'oa. Eur blijadur 'oa gwelout aze paotred yaouank ha gwazed nevez dimezet, o pedi kalonek.

En eun amzer ma weler kemend a dud o ruzia eus o Feiz, na kaer oa klevout ar bedenn hag ar c'han o sevel diwar muzellou, diouz kalon ar baotred kadarn-ze stardet an eil ouz egile en eul loch foenn re striz evito.

Kaeroc'h c'hoaz gwelout eur strollad mat bodet e toull an nor o pedi hag o kana hep aon na mez.

N'en em zantemp ket c'hoaz dirag an danger, goulskoude, hag ar prezegour, eur serjant eus a Bont-Aven, unan hag a oar komz, ret eo lavarout, en eur gomz e-tre peb dizenez, ma lavare d'eomp pedi, n'eo ket evit hon unan e lavare d'eomp hen ober, met evit hor c'herent hag ar re a oa war linennou an tan hag an drailh. Na gomze ket d'eomp eus an dangerou a oa war hon tro. Gwir eo e oamp, eiz deiz a oa, el linenn genta hep na tenn kanol na tenn fuzuilh ebet, koulz lavarout, hep gwelout koulz lavarout, karr-nij ebet.

An danger a zeblante pelloc'h breman eget pa oamp en hent warzu an harzou, ha koulskoude, me gav d'in n'am eus ket gwelet alies o pedi gant kement a feiz.

Karet am dije gwelout aze ar re a gomz eus ar Vretoned aonik o tiskouez o feiz.

Aonig ar re-se, dastumet war ribl an hent bras da gana gloar da Zoue ha d'ar Werc'hez?

Nann dirag kristenien ken dispont, ken gredus, den n'en dije kredet dont d'ober goap.

En noz-se en em rois da gousket, eürus, em gwele plouz !

NERZ KALON HOR C'HENVROIZ ER BREZEL

Hol lennerien a zo bet eurus bras o lenn liziri kenta ar re ac'hanomp a zo dindan an armou. Kendele'her a eta da embann ar re all a zigouezo ganeomp.

...Ouspenn eiz deiz 'zo am eus bet ho lizer ha « Feiz ha Breiz » gant « Envoriou eur Gakouzez ». Karet am bije respont d'eoc'h kentoc'h, met eiztez 'zo hon eus bet kalzig a zirenkamant.

...Eur vetalenn a lavarec'h beza lakaet da heul al lizer, n'ouzon ket petra eo deut da veza, n'am eus gwelet liou ebet anezi ; marteze eo kouezet en eur zigori al lizer. D'an noz oa, en eul loch foenn hag ar goulou ne rae ket kalz a sklerijenn. Met bez ez eus warnon diou vetalenn: metalenn ar skapular, hag eun all a Stez Anna Wed, elec'h m'eo bet va zad ha va mamm o pardona er bloaz-man.

Grêt hon eus teir zizun breman. el linenn genta hag emichans abarz pell aman ez aimp war hor c'hiz da gemer repoz.

Daou vataillon eus ar rejimant a zo chomet adreñv, ne jomo ket atao tro ar memez re da veza er penn araok. N'ouzon hag e vimp losket e peoc'h re en holl pa vimp adreñv met fizians am eus e kavin muioc'h a amzer da lenn Feiz ha Breiz eno, evelato, eget n'her gran en toull ankenius-man. Digas a ray eun tammig gwrez d'am c'halon !

BEZ E VO EVEL EUR C'HLAOUENN VEO EUS HON OALD breizat...

...Kenavo, ha d'eoc'h a galon,
ho Y. R.

Unvaniez Oberou Breiz a gas d'eomp al lizer-all man :

...Je vous envoie mes remerciements les plus sincères. J'ai été vraiment touché par votre geste. Vous me connaissez à peine et vous me gênez. J'ai eu la preuve de votre perspicacité dans le choix des livres que vous m'a-

vez expédiés. C'était un de mes rêves de pouvoir acheter certains d'entre eux. Vraiment, rien n'y manquait, même pas le brin de bruyère. J'ai respiré vingt fois, trente fois, cette odeur de nos landes bretonnes. J'ai eu l'impression de me trouver au milieu des landes de Lanvaux. Malheureusement, ce n'était que mon esprit qui chevauchait à travers Breiz. Quant à l'écusson, je le porterai précieusement sur mon cœur. Chers compatriotes, je vous remercie de tout cœur.

Ma vie nomade continue et j'oublie facilement que je suis en guerre. Malheureusement, le soir, mon humble couchette de paille me ramène à la réalité. Je vous écris sur les genoux, à la pâle lueur d'une bougie. Heureux suis-je de mon sort quand je pense à ceux qui se battent sous tous les temps. Je crois que le temps pluvieux n'est pas que le propre de notre Bretagne. Quand je parcours la campagne ardennaise (qui possède son charme), il m'arrive souvent de rêver à Breiz. Quand reverrais-je hélas, mon petit village »...

Actuellement, j'essaie d'apprendre le K.L.T. J'ai ici un camarade de Plouescat et petit à petit, je prends l'accent finistérien. C'est pénible dans les débuts mais avec la persévérance, je réussirai. En plus, je reçois régulièrement « Dihunamb ». Tout cela ne fait que me rapprocher de ma Bretagne. Je crois que Breiz n'a jamais eu davantage de prix pour moi. Désormais je comprends mieux les paroles de J. P. Calloc'h : « o Breiz !

El verniken ar er roh,
Me halon zo staget dohoh.

J'admire votre dévouement à la Bretagne. Malgré vos difficultés présentes, vous n'hésitez pas à faire des sacrifices pour faire plaisir aux Bretons qui sont aux armées. J'ai senti, dans votre aimable carte, votre résignation en la Volonté de Dieu...

Kenavo ! a greiz kalon, trugéré.

M. P. 25/10/39.

PEDENN EVIT BREIZ

War FEIZ HA BREIZ diweza unan eus hor c'henvroiz dindan an armou a rae hano eus Pedenn gaer Calloc'h evit Breiz ; War goulenn meur a hini ec'h embannomp eul lodenn anezi evit ma vezo muioch anavezet ha desket (1).

Deut omp holl d'Ho pedi, Jezuz, war hon daoulin.
Da glask en Ho kalon, konfort en hon ankin :
Jezuz, C'Houi hor c'hlev, C'Houi hor gwel,
Ho pet truez ouz Breiz-Izel !

Jezuz, chomit ganeomp, hepdoc'h, he domp netra :
Hepdoc'h eur bobl a varv 'vel eur c'horf heb bara :
War Ho kalon ma n'o gouarnet
Da biou ez ay ar Vretoned ?

Salver karantezus, d'an druez douget oc'h.
Ho pet sonj eus gwad hor beus skuilhet 'vidoc'h :
O Mestr Ho pet sonj ez omp bet
Soudarded Ho kroaz dre ar bed.

Ho pet sonj eus hor mez, hag hon trubuilhou holl :
Truez, na lezit ket hor Bro da vont da goll !
Ni Ho ped, hon tal war an douar,
Ouz hor c'hlemmou na veit ket bouzar...

Ha c'houi, Tadou ar Vro, c'houi Sent koz holl doujet.
P'emaomp skuiz el labour, d'hon harpa darnijet.
Roit d'eomp nerz e-kreiz hon anken,
Gwarantit Breiz da virviken !

Y. B. CALLOC'H.

(1) *Pedenn evit Breiz*, a gaver en he fez el leor : AN EN DEULIN, a zo ennan eur boked dispar eus barzonegou ar barz Bleimor. Eul leor dreist evit hor soudarded ha martoloded. Priz : 13 lur, e brezoneg hepken ; 19 lur, gant eun droidigez c'hallek. Her goulenn ouz : L. Herrieu, rener « Dihunamb » Hennebont. C.C. 241-18 Nantes.

MARVAILHOU BREIZ-IZEL

AR C'HASTELLINAD O KAS AN AMZER EN DRO

Eul labourer douar, hanvet Krapig a oa o chom e traon Menez-Kelc'h e Kastellin. Hag ar C'hrapig-se, a veze atao oc'h en em glemm eus an amzer. Mennont a-rea mont sot pa wele an traoù o sevel fall en e barkeier.

— Ar glao, emezan, eo a vanke. Re a zec'hor... re domm an heol... ha me oar !

Hag eun dervez, Krapig a lakeas en e benn mont da gaout Doue d'ar baradoz.

Goude bale pell e tigouezas.

Ar c'henta 'gavas 'voe sant Per.

— C'houi eo ar porzier aman, a lavare d'ezan.

— Ya, va mignon.

— C'houi c'hell lavaret d'in mar plij, piou a en em emmell eus an amzer e palez an Dreinded !

— Peseurt amzer ? an amzer vrap pe an amzer c'hlaou ?

— Eus an eil hag egile, aotrou sant-Per.

— Evid an amzer vrap ema sant Barnabas, hag evid an amzer c'hlaou ema sant Medar.

Ar c'hastellinad a voe kaset da eur gambr euz ar baradoz. Hag e voe galvet da zont d'e gaout sant Barnabas ha sant Medar.

Ne ouezer tamm ar pez a dremenas etrezo. Met, evid an doare, e ranke beza bet tabut. Rak an daou zant a bignas da gaout Doue.

— « Aotrou Doue benniget, e lavarjont d'ezan, ni a zo o tont da veza sinkanet gand eun istrogell, eus Kastellin. Lavaret a ra e reomp fall hon labour : ez eus re a zec'hor, eo devet an traoù war an douar gand an heol, ha ni 'oar... Mat a rafec'h o lakaat ar penn-eog-se, eur pennadig er purgator ! »

An tad Eternel a deuas eur mousc'hoarz war e vuzellou hag a lavaras d'ezo kemenn d'ar C'hastellinad dont d'e gaout.

Krapig, a c'hellit kredi, n'oa ket re a lorc'h ennan o vont da gaout an Aotrou Doue. Met floura a reas e vleo, renka mat e chupen en dro d'ezan hag hen e baradoz Doue, e dog en e zorn.

Goude beza stouet e benn dirag Mestr an Nenv hag an Douar, e lavaras d'ezan ar pezh en devoa dija lavaret da sant Barnabas ha da sant Medar.

— « Ar pezh 'zo sur, emezan goude, ma karc'h, Aotrou Doue, karga eul labourer-douar da gas an amzer, en dro, ne vefe ket graet kement a glemmou ha 'ma raer, bemdez, beteg-hen. »

— Mat eo, eme an Tad Eternel, mat eo. Pegwir em-maout aman, me da garg eus an amzer epad c'houec'h miz. Ma teues abenn da lakaat an holl eurus, me a roio d'it keit ha ma vo ar bed en e zav, ar garg am oa roet da zant Médar.

An daou zant a gasas ar C'hastellinad d'ar gambr e oa skrivet warni : Avel, glao, arne, kurun, amzer vrag, glao bihan, morenn ha me oar, c'hoaz ?

— Te, sell, a lavaras d'ezan an daou zant, n'az peus netra da ober nemet chacha war lasou evid kaout ar pezh a zo skrivet dindano hag e laki ar mekanikou-se da vont en dro. Pa pezo c'hoant kaout glao, chach war al las-man ; amzer vrag : war al las-se. War al lasou all e vo ar memez tra. Evelse az pezo an amzer a giri.

Kalz plijadur d'it er gambr-man, aotrou Krapig ! Ni deuiio en dro da welet, a-benn c'houec'h miz aman.

Hag int-i, sant Barnabas ha sant Medar, en em denas en eur gambr a gostez, d'ober eun taol c'hoari domino.

Krapig, a c'hellit kredi, a oa lorc'h ennan.

Sellet a reas ouz al lasou hag ouz ar mekanikou an eil goude egile.

Ha pelloc'h, evid eun esa ha netra ken, e chachas warno pep hini d'e dro. Ha da viz mae e lakeas da goueza erc'h e Kastell-Paol ; kazarc'h e Montroulez ; glao-puilh e Kastellin ; frim e Kemper hag avel-put ha skorn e Kemperle.

Met kement-se n'oa nemet diwar c'hoari. En em lakaat a reas da ober e vicher nevez a zevri. Dreist holl e tiwallas da rei gwall avelou. Digas a rae war an douar an amzer en dije karet kaout ma vije bet c'hoaz en e diegez e traon Menez Kelc'h.

Kaout a rea d'ezan ez ae mat an traou ha bep ar mare, e lavare : — Me laka n'o deus ket da glemm eus an amzer, e Kastellin du-ze. »

Hag e frote e zaouarn hag e korde e varo :

— « Evid ma en em glemmont, a lavare c'hoaz, ne ouzon ket peseurt amzer e vo red rei d'ezo. »

Koulskoude, ar c'houec'h miz a oa tremenet.

An daou zant a zistroas da gambr an amzer.

Ha, dre urz an Aotrou Doue, ar C'hastellinad a voe kaset war an douar evit gwelet ha kavet mat oa e labour gand e genvroiz.

Lorc'h ennan, Krapig a ziskenn, douget war eur go-brenn. En eur ziskenn, e sonje e teuje d'ar zul warlerc'h, an holl d'e drugarekaat ha da baea banneou d'ezan. Marteze, zoken, diwezatoch, e vije tennet e boltred war blasenn foar sant Lukas. Piu oar?...

Met allas ! n'eo ket evel a zonje e tremenas an traou. Pa voe gwelet o tiskenn, eun bern tud a redas beteg ennan. — « Den sot ! a lavare an holl d'ezan, emma kollet eost ar bloaz-man ganez. N'eus bet netra er parkou. Morse, n'eus bet amzer vat d'an trevajou. Pa veze red glao, ez peus roet heol tomm ; pa veze red heol tomm ez peuz roet yenien. N'ez peus ket a vez... »

Kalz a venne skei gantan.

Met ar re a youc'h c'hoaz ar muia oa ar merc'hed yaouank. Deiz pardon Kastellin, diouz ar mintin, e rae eun heol eus ar re gaera. Lakaet o devoa o dilhad ar muia fichet, na petra 'ta ? Hag epad ar prosesion e reas eur glao spontus, ma oant lakaet holl evel maskaradenou. Da lun ha da veurz ar pardon oa bet memez tra.

Krapig, emichans, ne wele, d'an deiziou-se, nemed e irvin hag e gaol bihan, ha ne zonjas tamm e pardon e barrez.

Evit troc'ha berroc'h an daou a oa arak e penn an amzer a gemeras, a-nevez, o c'harg. Krapig n'en em glemmas mui eus an amzer vras.

Labourat a reas gwella ma c'helle e zouarou e traon Menez-kelc'h.

*Kalon an den a zo c'hoantus :
P'he deus bet gwenn, e c'houlenn rus
Pa vez sec'hor e c'houlenn glao,
Eun dra bennak a vank atao.*

K. JEZEGOU.

(*En e leor : « E korn an Oaled »*).

AN DIBAB

Emañ Yann Lontek ha Fañch Teo o tebri merenn a-samblez. Daou damm kig a zo war ar plad, unan bihan hag unan bras.

Yann : — Ata, Fañch, stag ganti !

Fañch : — Te a-raok, va mignon.

Ha den ne fell d'ezañ en em zervicha ar c'henta. A-benn ar fin, Yann Lontek a ra. Dioustu e kemer ar brasa tamm.

Fañch : — Se n'eo ket traou da ober, Yann. En em servij a rez ar c'henta, hag ez a ar jekenn vrasa ganit !

Yann : — Ha ma vijes bet ar c'henta da zibab e-barz ar plad, pehini 'pije kemeret ?

Fañch : — An tamm bihan, evel just !

Yann : Mat ! Sell 'ta, ha n'emañ ket ganit emañ ?

(*Digasat ganti Kerlann*).

TEOD EO AR MERC'HED

E peseurt miz e kaoze ar merc'hed an nebeuta ?

— E miz c'houevrer, dre ma n'eus nemet eiz devez war-nugent ennañ.

HAG HER C'HLEVET HO POA ?

Wardro c'houec'h kant yez disheñvel a vez komzet en Europ.

Er China hag er Sav-heol, ar gwenn eo liou ar c'hav. Eur marc'hadour eol ha ne ouie ket an dra-se a livas e di e gwenn ; den ne gredas mont war e dro hag e rannkas serra e stal.

Had a zo hag a vez eiz deiz o tiouan ouz sklerder an heol ; pa vez laket warno gwer glas e tiouanont e daout zervez.

An Aotrou Mussolini en devez, evel pae, 410.000 lur ar bloaz, da nebeuta.

En eur mirdi, e Munich ez eus eun daolenn hanvet « ar Pesketaer Ruz ». Diskoutez a ra an diaoul, gwisket gant dilhad ruz-tan o pesketa an dud a weler neunv, en dro d'eun higenn, evel ar pesked en eul lenn, hag ar pez a stag ar pesketaer ouz e higenn eo gwech an aour, gwech ar c'hleze, gwech ar gurunenn, gwech ar gwin, gwech ar c'hoari ha me a oar-me !

Kezeg Breiz eo gwella kezeg a gaver war an douar ; her gwelet hon eus epad ar brezel diweza hag er brezel-man e vo gellet her gwelout adarre.

Holl armeou ar bed a glask kaout hor c'hezeg, zoken ar re bella, evel arme ar Japan hag hini ar Chili.

Gwelout a reer ar c'hizier oc'h en em walc'hi.

Met daoust ha gouzout a rit e ra o enebourien, al lo-god, kemend-all ?

Mont a reont kalz buanoc'h avat. Ha da walc'hi o fenn, e reont gant o daou bao a-raok.

Da walc'hi o lost e lakaont anezañ da dremen buan buan etre o dent.

N'o deus ket da lufra o bleo, rak ne vern pegen dis-kempenn e vefe, e teu en-dro en e blas drezañ e-unan.

KELEIER AR MIZ

Maro Arc'heskob Breiz

D'an deiz kenta eus a viz du, an Aotrou Mignen, arc'heskob Roazon ha n'en em gave ket a-walc'h war e du, en devoa galvet an Aotrou Cogneau, eil eskob Kemper da ren, en e lec'h oferenn-bred ha gousperou Gouel an Holl Zent.

Pa zigouesjod eus ar gousperou e oa toc'hor ; amzer epken d'an Aotrou Cogneau d'e noui hag e oa tremenet. Pevar bloaz ha tri ugent en devoa.

Eur Vandead oa, met karet a rae Breiz, eme an Aotrou Duparc, betek e pajennoù kosa he Istor. Klask a rae kaout tro da enori he Sent koz ; ren a eure gouelioù bras kantved sant Konvoyon e Redon ha rei a eure sant Melani da batron da eskopti Roazon ; gwelet e veze e pardonioù bras ar vro, e Keranna, er Palud, er Folgoat hag er bloaz-man end-eeun e renas, en e eskopti, gouelioù kantved bloaz Urz Leanezed bihan ar beorien, savet gant ar Plac'h vat Jann Jugan, a zo digor prosez he santelez e Rom.

SKOL VREZONEK « OBER »

An dimezell Marc'harit Gourlaouen a ra d'eomp da anaout e ya atao en dro skol dre lizer OBER. Ar c'hentelioù, evit deski len ha skriva ar brezoneg, ne goustont netra, evel ma ouezer.

Chomlec'h Ober eo : M. Gourlaouen, 30, ru Corde-rie, Douarnenez.

AR C'HELAOUENNOU BREZONEK

Gant ar brezel, darn eus hor c'helaouennoù a zo kouezet. Koulskoude, meur a hini a gendalc'h e kreiz ar stourm da zerc'hel plom en he sav banniel Breiz : *Di-hunamb, Breiz, Sav, Studi hag Ober, Le Réveil Breton*, (Unvaniez Arvor) *ha Feiz ha Breiz*.

GWALARN

Roparz Hemon, galvet dindan an armou hor ped da rei da anaout e chom breman GWALARN hep beza moulet eur pennadig ; dioustu ma c'hello, avat, e stago gant al labour-se adarre.

Fizians hon eus e c'hello dizale, kelaouenn lennegel ar Vretoned, beza a nevez etouez he lennerien.

KELEIER EUS HOR MIGNONED

ER BEDI A REOMP

Erbedi a reomp ouz hol lennerien : Arzur Dizet, eur c'hloreg, ginidik eus a Dregunc, hag Yvon Kerveillant, eus a Landudec, kure e Gwipavas, maro o daou er brezel.

Doue r'o fardono

EUN EURED

An D' Perquis, eus a Roazon, a gemenn d'eomp ez eo bet eureujet an Dimezell Perquis e verc'h gand an A. Jalm Brejon, kelenner war ar gwir e Skol-Veur Roazon, d'ar 5 a viz here 1939, e iliz an Itron Varia e Roazon.

Hor gwella gourc'hemennou d'an dud nevez.

EUR VREIZADEZ MUIOC'H

Jann-Loeiza hag Herri Caouissin a zo laouen o kemenn d'eoc'h ginivilez o merc'hig Gwenola, ganet e Kastell-Paol da zeiz gouel sant Gwenael, d'an 3 a viz du 1939.

Hor gwella gourc'hemennou d'ar gerent ha bennoz sant Gwenole d'e filhorez vihan.

TALENN 1939

KENTELIOU	PAJENN
Liziri hol lennerien, gant Y. V. P.	1
Penaos ho pezo eur bloaz mat, gant L. B.	4
Ar boan, gant Y.V. Perrot	33
Eur Vretonez yaouank, gant H. B.	
Penaos deski brezoneg, gant F. Vallée.	47
Penaos e ri te da Goraiz, gant L.B.	49
Al Levenez, gant Y.V. Perrot.	51
Kentel Sul hag Amzer Fask, gant Y.V.P.	81
Goueliou, c'hoariou, gant G. Gerzadiou.	88
Eun dro e Keranna, gant Tintin Anna.	89
Gwelomp c'hoaz, gant Y.V. Perrot.	111
An Tantez, gant L.B.	115
Al Lorgnez.	121
Envorioù eur Gakouez, gant an Tad Gaumaize	
ha V. Seïte.	123
Da be skol kas hor bugale	146
Kentel an Tad Montford	148
Fallgaloni, nann ! gant L.B.	149
Ar Baradoz	208
Nerz kalon hor c'henvroiz er brezel	210
Al lizer Meur Summi Pontificatus	224

ISTOR

Sant Cadog	7
Sant Telo, gant Y.V.P.	36
Pius XI ha Pius XII.	64
Sant Gwigner, gant Y.V.P.	66
Sant Goneri, gant Y.V.P.	93
Kantved ar Barzaz Breiz	94
Kantved Telenn Arvor	177
Buhez August Brizeug	178
Theresa Neumann.	218
Feiz birvidik Poloniz, gant Herri.	220

MARVAILHOU

Sac'h biniou Tad koz hag ar pemoc'h gouez.	9
Sac'hadig douar Rumengol, gant Y. Gorrigan.	52
Ar Boch-ruzig, gant Pintig Pagan.	57
Maro sant Joseph.	72
Goude ma vez evet ar chistr, gant Ch. Calonnec.	153
Ar c'hastellinad o kas an amzer en dro, gant F. Jezegou.	

SONIOU HA GWERZIOU

Ar miliner, e vab hag e azen.	13
Ar Chapel, gant J. L'Helgouac'h.	40
E Brezoneg, gant Tintin Anna.	48
Koroll ar c'horriganed, gant T. Anna.	50
Mouezioù ar vereuri, gant F. Vallée.	63
Ar Siou fall, gant Y.R.T.	117
Telenn Arvor, gant August Brizeux	184
Aux Prêtres de Bretagne, gant Brizeug	207
Kalvar ar C'hroaz-Hent, gant L. Breiz.	216
Nedeleg, gant Laouenanig Breiz	

CHOARIVA

Ar C'hemener, gant J. ar Bayon.	157
---------------------------------	-----

Yec'hed ar Vugale ar SIROP FERET

a eneb an Doken

Graet gant louzaouennigou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vlaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da vac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-ahag ma v'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trousklennou laez, ar werbl, an doucier fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu warlerc'h ar ruzell hag an dreo, ...

En vente dans toutes les pharmacies
Dépôt principal : GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi) BREST.

3 DRA C'HOUEK

da galon hor soudarded ha martoloded :
koms, lenn, ha kana brezoneg.

Prenit d'ezo : Soniou Feis ha Breiz.

(50 son eus ar re gaerâ evit 1 skoed)

Lakit da gas d'ezo FEIZ HA BREIZ

(10 lur ar bloaz evito hepken)

Skriva da : Rener " Feiz ha Breiz " Scignac, C. C. J.
M. Perrot 21802 Rennes.

FEIZ HA BREIZ NEDELEG (Genver 1940) zigouezo gant
hol lennerien a-benn ar 24 a viz kerzu.

32 pajenn en devezo, a vezo warno pennadou diwarbenn
buhez ar Vretonned er brezel, traou ha n'int ket bet embannet
e kazetenn all ebet, evel :

WAR HENTCHOU AR BREZEL, GOUELIOU BREZO-
NEK EN ARME, NERZ-KALON HA FIZIANS SOU-
DARDED BREIZ, GWERZIOU, MARVAILHOU diwarbenn
Nedeleg, Gouel Nedeleg e Breiz, hag all...

Eun niverenn sur da blijout d'an holl !

Dalc'hit sonj mat eta !

Ti koz L'OLIEROU

L'HOSTIS & JORDES, Successeurs

18 - 27 Rue Louis Pasteur BREST

... Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en
HON TI eo e kavoc'h ato ar muia da zibab hag an dessinou
nevesa e mouchoerou ha tavancherou brodet.

SEIZ MEZER, HA DANVEZ A BEP SEURT

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget neus
forz pchini all.

Eun eskompt a UGENT REAL DRE GANT a vez roet e mar-
c'hadourez, ha DEK DRE GANT d'ar familhou niverus diwar
diskonez o c'hartenn.

Ar Merour H. CAOUISSIN Moulerez Bro-Leon, 7, rue La Fayette Landerne